

Länsstyrelsen
Gävleborg

Styrning och samordning
Loberg Evelina
Energi- och klimatsamordnare
010-2251350

REMISSVAR

2020-05-19

1 (4)

Dnr 1483-2020

Miljödepartementet

Epost: m.remissvar@regeringskansliet.se

Betänkandet av Klimatpolitiska vägvalsutredningen Vägen till en klimatpositiv framtid (SOU 2020:4)

Er beteckning: M2020/00166/K1

Länsstyrelsen i Gävleborg tillstyrker utredningens förslag till mål för kompletterande åtgärder. De utgör en naturlig följd av redan antagna klimatmål och är ett välkommet förtydligande av det som krävs i form av kompletterande åtgärder för att uppnå klimatmålen till 2030, 2040 och nettonollutsläpp år 2045. Länsstyrelsen är i huvudsak positiv och tillstyrker utredningens förslag till strategi och handlingsplan.

Synpunkter

Den biologisk mångfalden måste värnas

I remissen diskuteras åtgärder för ökad virkesproduktion respektive ökat skydd av skog vilka är två utvecklingsspår som inte alltid går hand i hand (sid 283). Det är viktigt att hitta en balans mellan produktionshöjande åtgärder och de åtgärder som krävs för att nå miljömålen.

Dagens produktionsskogsbruk gynnar tillväxt av skogsråvara samtidigt som metoderna med trakthyggesbruk också gynnar grästillsväxten. Gödslas skogen därtill för att ytterligare öka tillväxten de sista åren före slutavverkning kommer gräsarterna att gynnas ytterligare. Det betyder att förutsättningar för älgar att föröka optimeras och därmed ökar skadorna på skog. Det är därför av högsta vikt för långsiktigt hållbar skogsproduktion att mer naturhänsyn tas i produktionsskogsbruket. Samtidigt måste mer produktionsåtgärder tas i skyddad skog. Att enbart lämna skogsområden för fri utveckling kommer inte att gynna den biologiska mångfald som har funnits i dessa varsamt brukade skogar. Skyddade områden får inte bli något alibi för att exploatera andra områden fullt ut.

Beskogning av jordbruksmark och tillväxtbefrämjande åtgärder på igenväxande jordbruksmark (sidorna 191-193) behöver göras med stor varsamhet för att inte äventyra hotade växt- och insektsarter från det gamla jordbrukslandskapet.

Åtgärderna inom LULUCF måste synkas med målen i livsmedelsstrategin

Länsstyrelsen vill understryka att hänsyn måste tas till en långsiktig hållbar jordbrukssektor, inte minst ur ett beredskapsperspektiv. För att säkerställa framtida livsmedelsförsörjning är det inte säkert att befintlig jordbruksmark kan bindas för en långsiktig kolsänka, även om markerna inte skulle vara intressanta ur ett marknadsperspektiv. Vissa av föreslagna åtgärder bidrar till att förutsättningarna att använda marken igen till livsmedelsproduktion blir försvarade eller inte alls möjliga i ett kort och medellångt perspektiv. Utredningen föreslår ändå att mer än hälften av de 230 000 ha jordbruksmark som har tagits ur bruk de senaste 20 åren omvandlas på sätt som medför att marken inte på kort sikt kan återställas som jordbruksmark.

Gävleborgs län är Sveriges skogrikaste län. Det är lätt att föreslå att mark som inte är av högsta produktionsklass ska planteras med skog. Med det resonemanget kommer väldigt lite jordbruk bli kvar i vårt län, vilket skulle ha stor inverkan på både viktiga kultur och naturvärden. Söderut blir skördarna större samtidigt som de inte har lika mycket skog. De problem som finns i våra större jordbruksområden i södra Sverige men jordflykt och vinderosion finns inte här. Vårt problem är att odlingslandskapet växer igen med sly och att redan mycket är igen planterat. Att föreslå agroforestry kan passa de stora slätterna men det är fel att förvänta sig detta i vårt län. Geografiska hänsyn bör tas eftersom Sverige är ett mycket långsträckt land med stora skillnader. Med växande befolkning är minskad livsmedelsproduktion/minskad odlingsareal inte rätt väg att gå.

Rena klimatinvesteringar bör finansieras nationellt (sida 257)

Länsstyrelsen är positiv till klimatåtgärder men anser att fokus för finansiering genom EU:s gemensamma jordbrukspolitik bör ligga där klimateffekt uppstår i synergi med andra åtgärder, till exempel genom fång-/mellangrödor och restaurering/anläggning/skötsel av våtmarker. Även rådgivning och kompetensutveckling inom energi och klimat är viktiga delar som kan ingå i EU:s kommande gemensamma jordbrukspolitik, GJP. Däremot menar Länsstyrelsen att rena klimatinvesteringar i första hand bör finansieras nationellt.

Fysisk planering behöver inkluderas

Utredningen missar fysisk planering som grundläggande verktyg och hanterar därmed inte de komplexa samhällsutmaningar som kännetecknas av flera

anspråk på samma plats. Fysisk planering utanför våra städer kan inte lösas inom jordbrukspolitik och landsbygdsprogram, utan bör också ske inom den fysiska planeringen. Avvägningar om lämplig markanvändning kräver flera perspektiv och politiska beslut. Fysisk planering syftar också till att främja synergieffekter. När det gäller återvätning gäller det att noga lokalisera var detta är lämpligt, så att det om möjligt också bidrar till exempelvis fördröjning av vatten i landskapet för att undvika översvämningar av bebyggelse och tätorter.

De föreslagna åtgärderna kan leda till förtätning av befintlig bebyggelse, vilket gör att miljömålet God bebyggd miljö bör inkluderas i arbetet för att förtätningen inte ska försämra människors hälsa och välbefinnande.

Ta fram allmänt erkända beräkningsätt för förlorad kolinbindning på grund av exploatering

Utredningen pekar på risken för förlorad kolsänka vid exploatering av skogs- och jordbruksmark. Utredningen föreslår att detta minskas antingen genom att exploatering styrs till mark där påverkan på växthusgasbalansen blir lägre eller genom en begränsning av den areal som årligen exploateras. Det vore av stort värde för samtliga parter om det finns etablerade sätt att uppskatta den årligen förlorade kolinbindningen för ett aktuellt exploateringsområde. Saknas sådana allmänt erkända beräkningsätt eller schabloner blir skälighetsavvägningar ytterst svåra att genomföra. Med fördel inkluderad då även byggnadsmaterialens klimatpåverkan och träbyggnationens dubbla klimatnytta från kolinbindning och genom att ersätta betong som byggnadsmaterial.

Använd de regionala planerna för grön infrastruktur i processen

Ett centralt underlag för att bedöma var olika landskapsåtgärder är lämpliga utifrån landskapsbild och biologisk mångfald (sida 52-53, 226, 229) är de regionala handlingsplanerna för grön infrastruktur. Uppdraget att ta fram handlingsplaner för grön infrastruktur är avslutat, men många länsstyrelser fortsätter att utveckla underlaget löpande. Om underlaget för grön infrastruktur behöver kompletteras för att nå syftet med utredningen, bör det ske i dialog med berörda aktörer. En fortsatt finansiering till länsstyrelserna för denna utveckling av underlaget inom grön infrastruktur vore då välkommen.

Skapa en långsiktig marknad för bio-CCS

I Gävleborgs län finns ett antal av de större verksamheterna som släpper ut biogent koldioxid i Sverige. De har ett gynnsamt avstånd både till kusten och Gävle hamn och skulle mycket väl kunna vara aktuella pionjärer. Bio-CCS kan bli en stor del av anläggningens omsättning, vilket betyder att långsiktiga garantier för ekonomin kommer att behövas för att realisera investeringarna och driften av koldioxidinfångningen.

Resurser krävs för kompetenshöjning inom bio-CCS (och CCS)

Införandet av bio-CCS (och CCS) kan ha en stor påverkan på företagets verksamhet gällande energibalans, kemikaliehantering, transporter, osv. För att kunna hantera alla aspekter kring CCS behöver prövnings- och tillsynsmyndigheter ges extra tidsresurser för kunskapsuppbyggnad. Väl utformade villkor från kompetent myndighet är kostnadseffektivt i längden för samtliga parter.

Finansiering för länsstyrelsernas delaktighet

Länsstyrelserna föreslås vara delaktiga i flera åtgärder, t.ex. inom skogsbruk och jordbruk och som samrådspart. Alltså bör det finnas finansiering för detta även för länsstyrelserna.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Per Bill med handläggare Evelina Loberg som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Enhetschef Lise Ekenberg medverkat. Enheterna för landsbygd och tillväxt, samhällsutveckling, miljö samt jordbruk och djur har också medverkat i beslutet.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.